

MARIBORSKI

Cena 1 Din

VEČERNIK

„JUTRA“

Uredništvo in uprava: Maribor, Gosposka ul. 11 / Telefon uredništva 2440, uprave 2450
Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri / Velja mesečno prejemnik
v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom 12 Din / Oglasi po ceni / Oglase
sprejema tudi oglasni oddelak „Jutra“ v Ljubljani / Poštni številski račun št. 11.409

Naše gospodarstvo in davčne obremenitve

Iz govora narodnega poslanca inž. Fr. Pahernika

Pri debati o proračunu našega finančnega ministrstva v narodni skupščini, je govoril v nedeljo mimo drugih poslancev tudi naš poslanec za prevaljski okraj, g. inž. Franjo Pahernik, ki se je dotaknil v prvi vrsti vprašanja našega propadajočega lesnega gospodarstva in davčnih bremen. Gospod poslanec je poudaril, da so zastopniki vlade izjavili med razpravo o proračunu v finančnem odboru narodne skupščine, da predstavljajo gozdovi v naši državi ogromno bogastvo, ki pa se sedaj žal ne da izrabiti. Poleg uplahlitve vsake konjunktore za vnovčevanje lesnih izdelkov je nastopil tudi silen pritisk javnih bremen, ki so dosegla nepojmljivo višino. Govornik je podrobno razpravljal o teh javnih bremenih, zlasti v kolikor se plačujejo v Sloveniji. Podal jih je v naslednjem pregledu:

1. Zemljarina se računa od katastrskega čistega dohodka. Lani je bila določena na 10 odstotkov. Ta katastrski čistí dohodek se je pa ocenil leta 1928., torej v času naše največje lesne konjunktore! Zato je velika krivica, če je ostala davčna osnova ista, čeprav preživljata gospodarstvo in lesna industrija nepopisno krizo. K tem 10 odstotkom pa je treba prišteti še progresivni dodatni davek, ki znaša 2 do 18 odstotkov.
2. Banovinska doklada na zemljarino v višini 35 odstotkov.
3. Banovinska cestna doklada namesto kuluka v višini 25 odstotkov.
4. Okrajna cestna doklada na zemljarino v povprečni višini 15 odstotkov.
5. Banovinska zdravstvena doklada, ki znaša 10 odstotkov.
6. Občinska doklada na zemljarino v povprečni višini 73 odstotkov. Občine prejemajo razen tega še kuluk za ceste! Priznati je treba, da so tudi druge agrarne kulture, kakor tudi gospodarske panoge, ki so podvržene zgradarini in pridobitni obremenjene z dokladami od točke 1 do 7.
7. Banovinska dajatev na sečnjo lesa, če znaša sedanja vrednost tega lesa v primeru prodaje 10.000 Din, 2 odstotka.
8. Prispevki v fond za pogozdovanje goličav, ki obstoja pri ministrstvu za gozdove in rudnike po predloženem finančnem zakonu, katere naj plačajo državnim gozdnim podjetjem občine, korporacije, imovinske občine, gozdne zajednice, cerkve, nadarbine in zasebniki, ki imajo nad 100 ha gozda, in sicer od lesa na danju 2 odstotka.

To je nepravilno, ker morajo po zakonu vsi lastniki gozdov sami skrbeti za pogozdovanje svojih goličav tudi brez dr

žavne pomoči ter bi morala tudi državna gozdarska podjetja kriti svoje stroške za pogozdovanje z lastnimi dohodki.

10. Davek na poslovni promet za lesne izdelke v iznosu 4 odstotkov. Davčni obvezniki so pri tem tudi kmečki posestniki, ki predelavajo svoj les na svojih primitivnih žagah. Zlasti to vprašanje bi moralo ministrstvo za gozdove in rudnike posebej proučiti in preurediti zadevni zakon tako, da bi za to kategorijo kmečkih posestnikov ta davek ne prišel v poštev.
11. Gozdni posestniki, ki delajo v lastni režiji, so obremenjeni z dajatvami za ceste, čeprav leže izven njihovega območja in se jih tudi ne poslužujejo.
12. Velika gozdna posestva so obremenjena ponekod tudi s patronati in servituti.
13. Prispevki za verske občine.
14. Srednji in večji gozdni posestniki, ki delajo v lastni režiji, nosijo tudi vsa bremena socialnega zavarovanja.
15. V najtesnejši zvezi s tem je gozdna industrija obremenjena z visoko pridobnino in vsemi dajatvami od točke 1 do 7, nadalje z državno in banovinsko trošarino za električni tok in s socialnimi bremenimi.
16. Banovinske dajatve na vodne sile, ki jih bodo plačevali tudi naši mali žagariji, ki jih je nad 1000.

Inž. Miklavc iz Brežic je imel o teh zadevah zanimiv referat na glavnem občnem zboru Jugoslovanske gozdarske zveze 3. septembra lani v Banjaluki. Po njegovem mnenju znašajo doklade 51 odstotkov od čistega dohodka teoretično, v praksi pa je gozdna renta enaka ničli. Nadalje je omenil govornik še, da plačuje zaradi pogrešne in prej protizakonite politike Narodne banke zlasti naša gozdna industrija v Sloveniji prekomerno obrestno mero, kar gre zopet na račun gozdov. Zavarovanje valute se vrši na podlagi previsokega cenika za les in posledica tega je, da imajo naši izvozniki stalne težkoče, zlasti manjše tvrdke. Bilanca našega izvoza lesa zaradi tega ni realna, marveč kaže previsoko aktivnost. Če torej pregledamo vsa ta dejstva, se ne smemo čuditi odmevu, na katerega je naletel v javnosti predlog o uvedbi nove trošarine na les. Upoštevajoč nastalo razburjenje, je finančni odbor ta predlog odklonil. Vse to velja tudi za lesne množine v gozdovih, ki se prodajajo brez denarnega efekta. Zato je nujno potrebno, da se znižajo obremenitve naših gozdov, ki so naše zlatoto. To naj upošteva g. finančni minister pri izvajanju svoje finančne politike.

Preprečen fašistični udar na Estonskem

VLADA PROGLASILA OBSEDNA S TANJE, RAZPUSTILA FAŠISTIČNE ORGANIZACIJE IN ZAPRLA VODITELJE.

TALLIN, 14. marca. Na Estonskem se je pod vplivom zmage narodnih socialistov v Nemčiji razvilo silno možno gibanje za avtoritativni režim in odpravo demokracije, katero je bilo koncentrirano v zvezi bivših bojnikov in v gibanju za svobodo. Napekost, ki je nastala sedaj zaradi agitacije za volitev novega predsednika estonske republike, so hoteli estonski fašisti izrabiti za prevrat, kar pa je vlada s predsednikom Paetsom preprečila z nepričakovanim protitudarcem. Proglasila je nad vso državo obsešno stanje, zasedla z vojsko vse važne točke, razpustila bojvniške organizacije in aretirala voditelje. Kljub temu so nastali ponekod spopadi med

bojevnikih in četami, odnosno policijo, v katerih je bilo na obeh straneh več ranjenih in celo nekaj mrtvih. Razburjenje je v Estoniji silno veliko in nihče ne ve, kako se bodo dogodki dalje razvijali. Tudi volitve so ogrožene in se bodo morale najbrž odgoditi. Fašistični pokret je zelo močan in je napredjen zlasti proti socialni demokraciji, ki je imela dosedaj večino oblasti v svojih rokah.

KATASTROFA RUŠILCA.

TOKIO, 14. marca. Japonski torpedni rušilec »Somakura« se je zaradi slabe konstrukcije potopil. Rešilo se je 23 mornarjev, 100 pa jih je utonilo, ker niso mogli iz zaprtega trupa. Japonska vlada je odredila narodno žalovanje.

Problem Podonavja v ospredju

Priček pogajani v Rimu — Glasovi italijanskega tiska Pogajanja med Nemčijo in Jugoslavijo

RIM, 14. marca. Danes dopoldne so se sestali Mussolini, Gömbös in Dollfuss k prvi konferenci.

RIM, 14. marca. Fašistični listi pozdravljajo prihod Gömbösa in Dollfusa in prinašajo zanimiva poročila o programu sestanka. V poročilih naglašajo, da ti le dopolnjujejo serijo avstrijsko-italijansko-madžarskih sestankov, ki so bili že lani in letos. Na vseh sestankih so bila izmenjana mišljenja v vseh vprašanjih, ki interesirajo vse tri države. Kot izhodna točka je bil in ostane italijanski načrt o ekonomski organizaciji Podonavja. Stremjenja, ki jih je sprožila Italija in sta jih akceptirali tudi Avstrija in Madžarska, so znana. Gre za to, da se obvaruje neodvisnost Avstrije in Madžarske, da se zberejo in učvrstijo za to potrebni elementi, da se pri tem Avstrija in Madžarska naslonita na Italijo. Sporazum, ki bo zaključen v Rimu, ne bo nič drugega, kakor resume rezultatov pogajanj, ki se vodijo že leto dni. Znano je, da vsebuje načrt o ekonomski organizaciji Podonavja, ki ga je lani predložila italijanska vlada, tudi predlog, po katerem naj se zaključijo bilateralne pogodbe, ki bodo med seboj povezane. Na ta način se razblinjajo vse vesti, da bi bil na rimskem

sestanku izdelan ali ekonomski ali politični blok, ki bi nasprotoval mali antanti. Italija, Madžarska in Avstrija delajo skupno za ohranjanje gospodarskega sporazuma.

DUNAJ, 14. marca. »Neues Wiener Tageblatt« poroča v zvezi z rimskim sestankom, da je važno spoznati v tem oziru tudi stališče Nemčije in sosedov Avstrije, ki so na avstrijskem vprašanju zainteresirani. List omenja v tej zvezi, da je odpotoval v Beograd jugoslovanski berlinski poslanik Živojin Balugđić, da poroča o svojem razgovoru, ki ga je imel v soboto s Hitlerjem v prisotnosti zunanjega ministra Neuratha. Na tem sestanku so se razmotrivala vprašanja Podonavja. Akcija Italije na Dunaju in v Budimpešti silí Nemčijo stopiti v stik z vsemi državami, ki imajo v Podonavju enake interese. Gleda restavracije Habsburžanov so interesi Berlina in Beograda enaki. To je bil tudi povod, da je Hitler povabil k sebi Balugđića. List pravi, da spominja način Hitlerjevih pogajanj z Jugoslavijo zelo na sporazum s Poljsko. Po tem bi se mogle skleniti enakomilni umilni umilni glo pričakovati, da bo Nemčija v kratkem sklenila enak pakt z malo antanto.

Paktiranje z režimom, ne z narodom

ZANIMIVO ANGLEŠKO GLEDANJE NA ITALIJANSKE MANEVRE V AVSTRIJI. ITALIJA SE VARA.

LONDON, 14. marca. Londonski tisk piše zelo obširno o rimskem sestanku. V prvi vrsti naglašajo, da bo imela Italija največ neprilik z odporom Nemčije. Nemčija si ne bo pustila izigrati od Italije, čeprav sta do pred kratkim še obe skupno delovali. Italija slabo računa, če misli, da bo s koncesijami glede oborožitve dosegla, da se bo Nemčija odrekla Avstriji, ki je na kraju krajevendar nemška. Sedanje italijansko-avstrijsko prijateljstvo je le prijateljstvo dveh režimov, a ne naroda, in na to se ne sme nikdar pozabiti. Italija slabo kalkulira, ker išče osnove za svoje načrte le v današ

njem avstrijskem režimu. To se bo v najbližji bodočnosti kruto maščevalo. Uspela bi edino tedaj, če bi zboljšala gospodarsko stanje Avstrije. Pa tudi to je nemogoče, ker ima sama premalo denarja. Današnje ekonomske razmere so v Avstriji zelo težke in ne bo mogla trajno živeti od injekcij posojil. Mimo tega pa bodo tudi zapadne sile odrekle Avstriji svoje zaupanje in bodo prenehale metati denar v nenasitno žrelo. Take injekcije posojil so zelo drage in neuspešne. Zelo je dvomljivo, da bi mogla potem Italija prevzeti na sebe vse finanjsko breme, ker Avstrija le ni Albanija.

Kraljevo polovanje v Parizu

PARIZ, 14. marca. Po informacijah »Matina« bo zunanji minister Barthou odpotoval v Bruselj 25. tm. Nato bo obiskal Varšavo in Prago in eventuelno tudi Moskvo. Preden pa bo odpotoval v Varšavo in Prago, bo prišel v Pariz jugoslovanski kralj Aleksander v spremstvu zunanjskega ministra Jevtiča, s katerima se bo sestal Barthou na važni konferenci, kjer bodo razpravljali o podonavskem problemu.

Razburjenje v Franciji

PARIZ, 14. marca. Vsa francoska javnost je silno razburjena zaradi zavlačevanja preiskav v aferi Stavisky. Zdi se, da niti parlamentarna preiskovalna komisija, ki je v rokah članov kompromitirane radikalno socialne stranke niti sodišče ne vodi preiskave tako, kakor bi bilo treba. Na delu so močne sile, ki speljujejo vse na stranski tir in hočejo glavno prikriti. V javnosti dozoreva zahteva; ali naj se zadeva razčisti do dna, ali pa se bo francoski narod dvignil in bo sam napravil red. Francija se bliža novim težkim dnevom.

TEŽEK POLOŽAJ V ŠPANJI.

MADRID, 14. marca. Položaj v Španiji je z vsakim dnem bolj napet. V Madridu so stalni spopadi med stavkujočimi delavci in onimi, ki hočejo kršiti stavko. Policija komaj zmaguje svoje delo, ker se generalna stavka širi vedno bolj v notranjost.

HITLER PROTI HOHENZOLLERNCEM

PARIZ, 14. marca. Berlinski dopisnik »Dernier Nouvelle« poroča, da je Hitler vedno bolj nezadovoljen s cesarsko rodbino in je zato tudi zabilil bivšemu prestolonasledniku, da bi se pojavljal v javnosti zlasti takrat, če bi imela njegova pojava službeni značaj.

OBRAMBA SUNDANEZIJ.

LONDON, 14. marca. Med Veliko Britanijo in Nizozemsko je sklenjena tajna pogodba zaradi skupne obrambe nizozemskih kolonij v Sundaneziji proti eventualnemu napadu s strani Japoncev. Velika Britanija se je obvezala braniti Javo, Sumatro, Celebes itd., kakor da bi bile njena posest. V Tokiu so zaradi tega vznemirjeni.

Dnevne vesti

Sneg se tali reke naraščajo. Ker je nastopilo zadnje dni toplo južno vreme, se je pričel po gorah naglo taliti sneg in so zaradi tega pričele naraščati reke in potoki. Vremenski preobrat bi bil skoro zopet katastrofalen za Savinjsko dolino in Celje, ker se je Savinja na nekaterih krajih že razlila preko bregov. Vendar pa se vode naglo odteka, tako, da se ni bati katastrofe. Ker je včeraj in preteklo noč ponekod deževalo, je narasla tudi Drava skoro za dva metra.

Inspekcija socialnih ustanov. Te dni je prispel v Maribor tajnik ministrstva za socialno politiko g. Požega. Inspiciral je mariborske socialne ustanove in poslovanje mariborske Borze dela. Vse je našel v najlepšem redu in se zelo laskavo izrazil o delovanju naših socialnih ustanov.

Nesreča pri delu. Včeraj popoldne se je v Ciril-Metodovi ulici hudo ponesrečil pri delu 23letni slikar Ivan Bučnik, stanujoč v Praprotnikovi ulici v Krčevini. Po nesrečnem naključju je padel z lestve in si zlomil desno nogo nad kolonom. Poklicani reševalci so ponesrečenega slikarja prepeljali v bolnišnico.

Žene! Podpisujte se za svoje pravice! Do sobote bo v Cankarjevi šoli (Cankarjeva ulica 5) pritičje, desno, prva vrata, stalno pripravljena pola za vaš podpis. Ne pozabite se mimogrede tam ogledati!

Podpisane pole zoper redukcijo žensk v državnih službah so na razpolago v zavodu »Vesna«, pritičje, soba št. 5 v četrtek in petek od 14. do 18. ure. Pozivamo vse žene, da se podpišejo brez ozira na to, ali izvršujejo kak poklic ali ne.

Železniško postajališče Tezno. O stanju akcije bo poročal v nedeljo 18. tm. točno ob 9. uri dopoldne osebno narodni poslanec g. Anton Krejči v gostilni gosp. Žoherja na Tržaški cesti. K temu sestanku so vabljeni: oba občinska odseka za gradnje na Pobrežju in Studencih, sličen odsek JNS Tezno in gg. darovalci prostovoljnih prispevkov. Na tem sestanku bo poročal g. Mirko Kerme, šef postaje Maribor gl. kol. kot blagajnik odbora o stanju blagajne ter o dosedanjih prostovoljnih prispevkih. Odbor.

Ljudska univerza v Mariboru. Opozarjamo na silno interesantno predavanje, ki ga bo imel v okviru političnega cikla v petek 16. tm. predsednik akademije znanosti v Zagrebu, g. univ. prof. dr. A. Bazala. S svojo mojstrsko dikcijo bo očrtal življenjsko in kulturno filozofijo Friderika Nietzscheja in njen pomen v duhovnem življenju nemškega naroda. Gotovo ni imel noben drugi mislec tako ogromnega vpliva na moderno nemško miselnost s svojim »führerskim« principom kot Nietzsche in njegov nadčlovek. Znano je, da sta bili najbolj razširjeni knjigi med nemškimi vojaštvom v svetovni vojni: Biblija in pa Nietzschejev »Also sprach Zarathustra!« Kdor hoče globlje razumeti sedanji čas in njegove pojave pod nemškim narodom, mora poznati Nietzscheja!

Slovensko trgovsko društvo v Mariboru priredi s sodelovanjem Trgovskega pevskega odseka v soboto, 17. t. m. v zgornji dvorani hotela »Orel« družabni večer z godbo, petjem, humorističnim programom in prosto zabavo, ter vpludno vabi vse člane in prijatelje društva, da se polnoštevilno z družinami udeležijo te prireditve. Začetek ob pol 21. uri.

V nedeljo, dne 18. marca ob 20. uri priredi »Jadran« v beli dvorani »Uniona« družabni večer na čast Jožkom in Jožicam. Vabljeni so tudi prijatelji in prijateljice. Vstopnine ni. Da bo lušno, bodo že poskrbeli Jožki-Jadranaši, J.

Šahovski brzoturnir v kavarni »Jadran«. Siroči so priredili najboljši mariborski šahisti brzoturnir v kavarni »Jadran«. Turnirja se je udeležilo 8 igralcev. Rezultati so bili naslednji: prvo mesto je dosegel s 7 točkami (100%) mojster Pirce, drugo mesto Lešnik s 6, tretje profesor Stupan s 5 in četrto Ostanek s 4 točkami.

Ekскурzija Ljudske univerze. Ljudska univerza priredi v četrtek, 15. III. ob dveh popoldne ekskurzijo v Mariborsko tiskarno. Zbirališče pred tiskarno v Jurčevci ulici.

Pevski zbor »Ferijalne zveze« v Mariboru. K današnjemu koncertu »Ferijalne zveze«, ki bo v Unionu ob 20. uri pod vodstvom prof. Viktora Schweigerja naj še omenim, da zapoje zbor kot običajno tudi svojo »Čujte pesem«, točasno s spremljanjem velikega orkestra. Ta mogočen zbor je posvetil pevskemu zboru naš Emil Adamič, instrumentacijo pa je izvršil rav. Josip Hladek. V tej obliki bo ta pesem danes p. vič zadonela v svojih mogočnih akordih. Gg. solisti so že vsi tu in so za svoj nastop vzorno pripravljeni. Veliko zanimanje bosta pač vzbudila g. Franc iz Zagreba in gđ. Zupanova iz Ljubljane. Zelo redek primer je, da čujemo v orkestru tudi harfo, kar je običajno samo pri večjih orkestralnih in vokalnih kompozicijah. Pri današnjih izvajalnih delih, je ta instrument obvezen. Njeno lepoto nam bo pokazal g. Lukeš z vso svojo priznano virtuoznostjo. Prejeli smo obvestilo, da se g. konz. sv. P. Hugolin Sattner kljub svoji starosti, a še v vsej čilosti, osebno udeleži koncerta. Podobno prireditev za uboge je imela preteklo soboto tudi Ljubljana. Listi so včeraj poročali, da je bil koncert do zadnjega kottička razprodan in da se je občinstvo zavedalo svoje dolžnosti napram sotrpinom-ubogim. Enako naj bo tudi v Mariboru, in to še tem bolj, ker prireditev angažira naša mladina, katero bi razočaranje nad neobiskom močno potrla. Zavedajmo se dvoje koristi in to ob malih stroških: moralno oporo mladini in njenim voditeljem, materialno podporo našim ubogim sosesčanom!

Trboveljski slavčki na Hrvaškem. Z velikim navdušenjem se vrše v DugiRESI na Hrvaškem priprave za sprejem mladinskega zbora »Trboveljski slavček«, ki bo nastopil v nedeljo 18. t. m. dopoldne v eni največjih tamkajšnjih dvoran. Mladji pevci bodo prišli iz Karlovca, kjer bodo prejšnji večer priredili dva koncerta v Hrvaškem domu.

Dva občna zbora. Preteklo nedeljo popoldne je bil v Gambrinovi dvorani občni zbor društva kazniški paznikov Jugoslavije, ki ima svoj sedež v Mariboru. Občnega zbora, ki ga je vodil agilni predsednik g. Ivan Meško, so se udeležili delegati iz kaznilnic v Požarevcu, Nišu, Lepoglavi, Skoplju, Zenici in Stari Gradiški. Poročila društvenih funkcionarjev so bila z velikim odobravanjem sprejeta. Prav tako pa je bila soglasno sprejeta tudi resolucija, v kateri zahtevajo kazniški pazniki, ki opravljajo težko in naporno službo med zidovi, zboljšanje svojega položaja. Pri volitvah je bil ponovno izvoljen za predsednika g. Ivan Meško. V ponedeljek popoldne pa so zborovali v lovski sobi pri »Orlu« mariborski slaščičarji in medicarji. Predsednik Združenja slaščičarjev in medicarjev g. Ilich je podal stvarno in obširno poročilo o delovanju združenja v pretekli poslovni dobi. Poročilo tajnika g. Senice pa je obsegalo statistične podatke, pojasnila o uveljavljanem obrtnem zakonu, vprašanje mojstrskih izpitov in navodila glede davčnih napovedi. Tudi je tajnik g. Senica v stvarnih izvajanih načel vprašanje šušmarstva, ki ga povzročajo slaščičarjem peki, ki izdelujejo in pečejo pečivo, ki spada v slaščičarsko ali medicarsko obrt. Volitev ni bilo, ker traja funkcijska doba 3 leta.

Velika kavarna, danes instrumentalni virtuozi !!! M. Grogg !!!

Vozne olajšave ob pri liki velesojmov. Poljedelska razstava v Budimpešti; 22.-26. marca, popust pri vizumu. Znižane vožnje: na Madžarskem za 50%, pri nas za 25%. **Vzorčni velesojem v Baslu:** 7.-17. aprila, polovični vizum. Znižane vožnje: v Švici za 50%, pri nas in v Avstriji za 25%. **Velesojem v Milanu:** 12.-27. aprila. Znižane vožnje: v Italiji za 50%, pri nas za 25%. **Velesojem na Dunaju:** 11.-18. marca, prost vizum. Znižane vožnje: v Avstriji za 33% pri nas za 25%. **Velesojem v Pragi:** 11.-18. marca. Znižane vožnje: na Češkem za 50%, pri nas za 25%. Informacije, prijave, sejske legitimacije, vozovnice po znižanih cenah in valute po najugodnejših tečajih pri »Putniku«, Aleksandrova cesta 35, tel. 21-22.

Fotoamaterii! Za album, ki bo tiskar v bakrotisku in razkošno vezan, zbira založništvo zanimanje in lepe posnetke iz mesta in okolice. Fotoamaterije in druge imejtelje takih posnetkov prosimo, naj jih izroče upravi »Večernika« in naj tam sporoče svoje zahteve.

Mladinska akademija Sokola I. V soboto, dne 17. marca se bo vršila mladinska akademija Sokolskega društva Maribor I. Na akademiji bodo nastopili vsi mladinski oddelki s točkami, ki so jih vse razen ene sestavili člani društva. Spored je naslednji: 1. Oj ta soldaški boben, moška deca, nižji oddelek. 2. Mazurka, nižja ženska deca. 3. Šestorica, moški naraščaj. 4. Gred, ženski naraščaj. 5. Koncertna točka, Uspavanka (poljska narodna), izvaja društveni orkester. 6. Telovadna ura, srednja ženska deca. 7. Skupine na bradli, obrtni naraščaj. 8. Slepa miš, ženska deca. 9. Naprej, višja moška deca. 10. Dramska točka, moški naraščaj. Spored je jako pester in zanimiv. Ta akademija bo prva mladinska prireditev Sokola I. Vabimo vse naše člane in pripadnike, da si ogledajo naše najmlajše in mladino, kaj se uči v sokolski telovadnici. Pričetek bo ob 19. uri. Vstopnina bo malenkostna.

Potrebno predavanje. V petek 16. t. m. ob 19. uri bo predaval v ljubljanskem radiu naš znani mariborski telovadni pedagog g. Ivan Lavrenčič o potrebnem vprašanju »Kako preprečimo pri deci telesne napake?« Opozarjamo na to predavanje zlasti starše in učitelje.

Ljudska univerza v Studencih. V četrtek 15. t. m. ob 19. uri predava gosp. prof. Jan Šedivý »O Pragi prestolnici češke države« s skioptičnimi slikami.

Dramski odsek Sokolske čete v Radvanju uprizori v nedeljo 18. t. m. ob 4. uri popoldne v radvanjski šoli štiridejansko »Zaklad«. Sokoli in prijatelji lepe igre prisrčno vabljeni.

Občni zbor Društva stanovanjskih najemnikov. Društvo stanovanjskih najemnikov za Maribor in okolico ima svoj redni občni zbor v soboto ob pol 20. uri v dvorani Ljudske univerze (kino Apolo) na Slomškovem trgu z običajnim dnevnim redom. Stanovanjski najemniki naj se občnega zbora udeleže v čim večjem številu.

Manija samomorov. Manija samomorov je začela v zadnjem času razne kraje v Bosni, kjer je poskušalo pobegniti iz življenja nad 200 oseb. Od teh jih je izvršilo samomor 80 in je bil skoraj pri vseh motiv: potranjkanje in beda.

Po ameriškansko . . . Hudo je vznemiril mirne Makolčane predrzen vlom, ki je bil izvršen preteklo noč v manufakturno prodajalno Konsumnega društva v Makolah. Okrog 1. ure ponoči je pribrel v Makole osebni avto, na katerem se je pripeljalo 6 neznanih oseb, in sicer 5 moških in ena ženska. Avto se je ustavil pred že omenjeno prodajalno. S ponarejenimi ključi so neznanec odprli vrata trgovine in pričeli nositi blago na avto. Domačini so jih zalotili pri delu in jih pobegnili z avtom; trije pa so se pognali pobegnili zavtom, trije pa so se pognali v beg čez drn in strn. Tako nekako se glasi brzjavka, ki jo je dobilo danes zjutraj predstojništvo mariborske mestne policije. Policija je zastražila vse prehode in ukrenila vse, da bi vlovila drzne vlomilce, ki so skušali priti do bogatega plena prav na ameriškanski način.

Radio Ljubljana. Spored za četrtek 15. marca. Ob 12.15: reproduciran koncert orkestra Paul Goldwyn; 12.45: poročila; 13: čas, pevski jazz ansambli pojo v reproducirani glasbi; 18: za srečo dorasčajočega pokolenja, predava ga. Petelinova; 18.30: srbohrvaščina, poučuje dr. Rupel; 19. plošče po željah; 19.30: pogovori s poslušalci, se pogovarja prof. Prezelj; 20: prenos iz Beograda; 22: čas, poročila, radio-jazz.

Grajski kino. Samo nekaj dni »Ljubi me in svet je moje veseloigra. M. Taal. F. Bressart in G. Aleksander.

Kino Union. Dvojni spored »Minuto pred dvanaisto uro« in »Črna smrt«. — Pride filmska umetnost »S. O. S. Ledena gora«.

Pri ljudeh, ki so potrli, pretrujeni, za delo neozmojni, povzročijo naravna »Franz Josefova« grenčica prosto kroženje krvi in poveča duševno in delovno sposobnost.

Narodno gledališče

REPERTOAR.

Sreda, 14. marca: Zaprto.

Četrtek, 15. marca ob 20. uri: »Natalija«, Red C. Znižane cene. Zadnjič.

Petek, 16. marca: Zaprto.

Sobota, 17. marca ob 20. uri: »Rože v snegu«. Globoko znižane cene. Zadnjič. »Natalija« zadnjič v sezoni in po znižanih cenah. V četrtek, 15. tm. uprizore slavnega ruskega klasika Turgenjeva dramo »Natalija« poslednjič v sezoni in po znižanih cenah. Predstava bo za red C.

Premiera slovenske mladinske igre na mariborskem odru. Najlepše slovenske mladinske igre je napisal znani pisatelj Pavel Golia. Njegove igre (Petrčkove poslednje sanje, Triglavska bajka, Priunceska in pastirček itd.) so si osvojile vse naše odre ter splošno ugajajo. Eno njegovih novjših pravljčnih del »Jurček« uprizori sedaj mariborsko gledališče ter bo premiera v najkrajšem času. Veljajo znižane cene že pri premieri.

Poslednja uprizoritev operete »Rože v snegu«, ki je ob začetku letošnje sezone zaradi svoje divne muzike dosegla popoln uspeh, bo v soboto, 17. tm. Veljajo globoko znižane cene. To opereto bo prenašala ljubljanska radiooddajna postaja. To je obenem prvi radioprenos iz mariborskega gledališča.

Pri motnjah prebave, želodčnih bolečinah, zgagi, slabosti, glavobolu, miglanju oči, razdraženih živcev, nespanju, oslabelosti, nevolji do dela povzročijo naravna »Franz Josefova« grenčica odprto telo in olajša krvni obtok. Poizkusi na univerzitetnih klinikah so dokazali, da so alkoholiki, ki so trpeli na želodčnem katarju, v kratkem času zopet dobili veselje do jedi z uporabo staropreizkušene »Franz Josefove« vode. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Prebojni indigo, karbon papir v Ia. kakovosti, traki za stroj: Zlata Brišnik, Slovenska ulica 11.

Čakovec dobi pravoslavno cerkev. Lani so pokrenili Čakovčani akcijo za gradnjo pravoslavne cerkve. Osnova se je poseben odbor, ki je nabral že tolik znesek, da bo načrt za pravoslavno cerkev še letošnje leto realiziran. Občina je odstopila za cerkev brezplačno zemljišče v Ulici kraljice Marije.

Ceneno meso. Jutri v četrtek bodo od 8. ure naprej prodali na stojnici za oprečeno meso pri mestni klavnici 170 kg govedine po 4 Din, in sicer do 2 kg, na osebo.

Današnji trg je bil srednje založen in srednje obiskan. To pa zaradi slabega vremena. Okoliški kmetje so pripeljali 4 voze poljskih pridelkov in 3 voze sadja. Precej so padle cene perutnini, dočim so cene ostalemu blagu ostale skoro nespremenjene. Zelenjava je še vedno predraga. Vrtnarji in sadjarji so prinesli na trg večje število mladih drevcev in raznih drugih sadik, ki so jih prodajali po 6 do 12 Din.

Sejem za živino. Na včerajšnji sejem so pripeljali 555 glav živine, in sicer 14 konjev, 15 bikov, 15 volov, 313 krav in 13 telet. Kupčija je bila dobra in precej živahna ter je bilo prodanih 309 glav. Povprečne cene za kilogram živne teže so bile naslednje: debeli vol 3.50 do 3.75, poldebeli 2.50 do 3 Din, plemenski voli 3.50 do 3.75, biki za klanje 3 do 3.50 Din, klavne krave, debele 2.50 do 3.50 Din, plemenske 1.50 do 2.50 Din, krave za klobasarje 1.50 do 2 Din, molzne in breje krave 2 do 2.50 Din, mlada živina 2.75 do 4 Din, teleta 4 do 5 Din. Cene mesu so bile naslednje: volovsko meso I. vrste 8 do 10 Din, II. vrste 6 do 8 Din, meso bikov, krav in telic 4 do 6 Din, teleče meso I. vrste 10 do 14 Din, II. vrste 8 do 10 Din, svinjsko meso 10 do 16 Din.

Vremensko poročilo mariborske meteorološke postaje. Davi ob 7. uri je kazal toplomer 12 stopinj C nad ničlo; minimalna temperatura je znašala 11.7 stopinj C nad ničlo; barometer je kazal pri 13.4 stopinjah 729, reduciran na ničlo pa 727.4; relativna vlaga 58, preko noči je padlo 0.1 mm padavine; vreme je oblačno in vetrovno; vremenska napoved na napoveduje še nadaljnje poslabšanje vremena.

Jugoslovanska nacionalna stranka v konjiškem okraju

Občni zbor okrajne organizacije v Konjicah

Okrajni občni zbor JNS se je vršil za naš okraj v nedeljo 11. marca t. l. v dvorani Narodnega doma v Konjicah. Zbora se je od 56 delegatov udeležilo 51, kar kaže veliko disciplino pristašev JNS in njih zanimanje za organizacijo. Zbor je vodil predsednik okrajne organizacije notar Rado Jereb, ki je uvodoma pozdravil nar. posl. Karla Gajška in okrajnega načelnika dr. Mateja Suhača.

Predsednik Rado Jereb je v obširnem poročilu podal sliko o stanju JNS v državi, posebej o stanju v konjiškem okraju. Razpravljal je o komasaciji občin, občinskih volitvah, notranji in zunanji naši politiki, gospodarskem položaju v državi, posebej o položaju in razmerah v okraju, o zaščiti kmetov, stanju denarnih zavodov v okraju, stanju cest in javnih delih, ki se bodo predvidoma izvršila tekom letošnjega leta. To poročilo so zborovalci vzeli s pristrčnim odobravanjem na znanje.

Iz poročila okrajnega tajnika Cirila Zagaria je posneti, da ima okrajna organizacija 7 občinskih in 4 krajevne organizacije v vseh večjih krajih okraja in razen tega še več poverjeništev. Članstvo se je po zadnjih občinskih volitvah revidiralo in se je nedisciplinirano članstvo izključilo iz stranke. Največ članstva šteje občinska organizacija Konjice okolica. Shodov je bilo v lanskem letu 16 v raznih delih okraja. Podal je podrobno poročilo o poteku občinskih volitev in volitev v Delavsko zbornico ter o delu v Kmetijski podružnici. Dopisov je prišlo 407, odposlanih pa jih je bilo 712, poleg tega je bilo odposlanih na razna oblastva preko sto prošnji, od katerih sta bili dobri dve tretjini ugodno rešeni. Iz poročila blagajnika g. Stanka Sajovica izhaja, da so bili prejemki, ki so v glavnem obstojali iz članarine, precej pičli, vendar izkazuje blagajna ob zaključku Din 397,50 prebitka.

Po poročilu lih funkcionarjev se je oglašil viharno pozdravljen k besedi g. nar. poslanec Karel Gajšek, ki je podal pregledno poročilo o političnem delu v narodni skupščini in o svojem delu za konjiški okraj. Bavil se je z raznimi postavkami državnega proračuna, obrazložil stališče opozicije, delo poslancev iz naše banovine pri pripravah državnega proračuna in o uspehih tega dela. Dotaknil se je raznih perečih vprašanj okraja, tako asanacije vasi, pribave cenenih življenjskih potrebščin, akcije za dvig cen kmetijskih pridelkov itd. Koncem svoje govorila je v glavnih obrisih podal sliko o stanju naše znanje politike in o zaslugah našega vladarja pri velikih uspe-

hihi te naše politike, pri čemer so zborovalci spontano vstali s svojih sedežev in vzklikali navdušeno svojemu vladarju.

Pri slučajnostih so se oglašili k besedi in debati o poročilih in o delu organizacije razni delegati, med njimi gg. župan zreške občine Davorin Kračun, župan loške občine Franc Čuček, podpredsednik okrajne organizacije dr. Ervin Mejak pa se je bavil z načrtom zakona o minimalni delavski mezdii, ki ga naše delavstvo nestrno pričakuje, s položajem brezposelnih in navedel nekatere drastične primere bede med ljudstvom v okraju. Občinske organizacije in občinske uprave naj bi nemudoma zbrale potrebne podatke o številu brezposelnih, o številu uslužbenih tujcev, višini delavskih mezd v raznih obratih in na kmetijah, da se ta material uporabi na meročajnem mestu.

Predsednik je nato javil, da bo velik strankin shod v Stranica 6. maja ob priliki blagoslovljenja vodovoda, gospodarski dnevi, zvezani z vinsko razstavo, pa

bodo 15. in 16. aprila t. l. Obeh prireditelj naj se pristaši JNS udeležijo v kar največjem številu.

Pri nato sledečih volitvah okrajnega odbora za dobo dveh let so bili izvoljeni: Predsednik Rado Jereb, podpredsedniki: dr. Ervin Mejak, Jernej Kuzman in Anton Košir, tajnik Ciril Zagar, namestnika Srečko Vališer in Josip Ferenc, blagajnik Stanko Sajovic, odborniki Franc Berglez, Martin Fijavž, Franc Fridl, Josip Godec, Božidar Gselman, Pavel Konec, Franjo Kozjek, Janko Kržič, Gabrijel Kumer, Anton Klančnik, Ignac Kotnik, Jožef Kruhhar, Ivan Mlakar, Franc Merčnik, Franjo Pikel, Rudolf Resner, Franjo Seručar, Jožef Unverdorber in Ivan Verčnik, v nadzorni odbor so bili izvoljeni Anton Berce, Davorin Blažon in Alojz Križnič. Za delegata na kongres stranke je bil določen Rado Jereb, kot njegov namestnik pa dr. Ervin Mejak.

Predložene so bile od nekaterih delegatov resolucije, tičeče se raznih najbolj perečih lokalnih zadev, večinoma gospodarskega značaja, in se bodo oddale na pristojno mesto. Zbor, ki je trajal skoro do 4. ure, je potekel v vsej složnosti in ga je po končani stvarni debati zaključil predsednik s pozivom na vztrajno delo v stranki.

Iz vrst male gostilniške obrti

„Gostilničarji nam pišejo“

Pod tem naslovom je prinesla deveta številka tukajšnje »Borbe« članek, v katerem zahtevajo neki zainteresiranci točno izvajanje obstoječih zakonskih predpisov ter odpravo neklih »beznice«, katerih higiena je baje pod vsako kritiko. V ta namen zahtevajo pregled vseh gostiln po mestnem fizikatu in pravijo, da je v Mariboru okoli 140 gostiln. Ves članek temelji na geslu: »Bolje je, da živi 100 gostilničarjev pošteno, kakor da jih 200 samo vegetira.«

Ne vemo iz katerih gostilničarskih vrst je bil inspiriran ta članek, po tonu sodeč je pa njegov avtor eden »velikih«. Na njegova izvajanja pa moramo mi mali reagirati iz sledečih razlogov: Resnici na ljubo je treba ugotoviti, da variira v Mariboru število gostiln med 128 in 130 in ne 140. Med tem številom je nekaj večjih obratov, vsi ostali pa imajo zakonito določene in normalne obsege. Zato je nedvomno, da gre očitek »beznice« na račun malih gostilničarjev, ki so si s predpisanim natakarskim službovanjem in bornimi prihranki ustanovili skromno življenjsko eksistenco. Napad je torej tem bolj neosnovan, ker je pač znano, da so prav sedaj boljše situirani gostilničarji tudi izšli iz vrst najnižjih, kar pa žal tako radi pozabljajo in skušajo zato ovirati eksistenco onih, ki niso imeli toliko sreče kakor oni.

Vsakomur je znano, da so nujno potrebne tudi gostilne za tiste sloje, ki niso tako premožni, da bi si lahko oskrbeli salonske obleke za obiskovanje gostiln, namenjenih privilegiranim družbam. V ča su denarne krize in gospodarskega zastojaja je prav majhna gostilna mnogo primernejša za nižje in srednje sloje, kakor velika. Na drugi strani je pa mali gostilničar prav tako dober davkoplačevalec kakor velik. Na račun onih 40 gostiln, ki naj bi se na predlog omenjenih zainteresirancev zaprle, naj bi se torej razširili drugi, večji obrati! Mi pa mislimo, da bi bilo dosti pravičnejše, da se rajše ne bi snovali vedno znova nepotrebnih večjih obratov, za katere ni prav nobene krajevne potrebe, kakor se namerava baje tudi sedaj neka nova, razširitev dosedanje male gostilne v hotel, bar in ne vemo še kaj. Vse to seveda na račun nas malih!

Rigorozno in dosledno izvajanje obrtnega zakona iz l. 1932, kakor to žele zainteresirani gospodje, bi imelo za posledico, da bi ne bilo prizadetih samo 40, marveč gotovo več kakor 100 gostilničarjev in gostiln, toda ne glede higiene, ampak zaradi raznih drugih nedostatkov in ti gostilničarji bi bili primorani prenoviti svoje lokale po višini in širini ustrežajočih namenov. In končno, kako si zamisljajo ti gospodje »veliki« spričo svoje

zahteve položaj malih, zlasti nas najemnikov, ki smo morali dati visoke odkupnine za lokale, ki smo si nakopali na vrat dolgove, investirali vse svoje prihranke in bi zato bili sedaj zadovoljni, če bi lahko vsaj skromno prosperirali? Naj gremo sedaj, ko smo vse žrtvovali, na ljubo tem gospodom na cesto in v neizogibno pogubo? Kam z družinami? Da, zares lepa solidarnost in žalostna konkurenca med stanovskimi tovariši!

Ptuj

Kino. V mestnem gledališču se uprizori drveni jutri v četrtek 15. tm. obkraj ob 20. uri muzikalna komedija »Gospa ne želi otrok« z Liano Haid, G. Aleksandrom in O. Wallburgom v glavnih vlogah. Kot dodatek Ufin tednik.

Št. Ilj v Slov. gor.

Občni zbor JNS. Bil je dne 4. marca t. l. Udeležencev je bilo okrog 60 in se je shoda udeležil tudi g. okrajni načelnik dr. Senekovič. Predsednik g. Mermolija je po pozdravu uvodoma naglašal, da se smejo stranke, dozdam ukinjene, zopet snovati, ali edino, če imajo vsedrjavni program. Tukaj je na prvem mestu JNS, ki je stranka celokupnega naroda, torej vseh stanov in vseh slojev. Pri volitvi odbora naj bodo tedaj vsi ti zastopani. Po novih pravilih se mora vršiti odborovo delovanje v kraju sedanjih velikih občin. Imamo pravico do zahtev, ampak samo v naši organizaciji in je vsaka opozicija brez vsake moči. Največje zanimanje je vzbudilo predsednikovo izvajanje o našem prometu, naši kupčiji. Tuji kapital, katerega je naša država toliko potrebna, beži preko naših mej. Pri nas je carina preobčutna in tako vidimo, kako naš kmet nazaduje in propada. Nem čija zapira svoje meje našemu sadju in bo v tem letu vzela samo 8000 vagonov suhih sliv, a o nakupu drugega sadja ri govora. Ker že nekaj let več kupimo kakor prodamo, se bode ministrstvu poslala spomenica, naj določi primerno množino uvoznega kakor izvoznega blaga. Kar velja za Nemčijo, velja tudi za Češkoslovaško, ki ima za naše pridelke veliko premalo zanimanja. Enako nas mora zanimati izvoz vina in sploh alkoholnih pijač v Ameriko, kar velja še za hmelj, kateremu je cena za nekaj časa narasla, a potem zopet padla. Prav občutljivo zlo je pa posebno tudi premali obtok denarja v naši državi. Govornik je navedel več posameznosti iz cele države in pogovore z raznimi ministri. Po volitvah krajevnega odbora in delegatov za okrajno organizacijo ter prečitavanja navedene spomenice je zaključil predsednik mirno poteklo zborovanje, ki so ga oživile številne in stvarne debate.

Kulturne vesti

Natalija

(Mesec dni na deželi.)

Naposled smo dobili že lani obetano »Natalijo« Ivana S. Turgenjeva, De lo je zajeto iz prejšnjega stoletja in ima zunanje precej tujega, specifično ruskega okolja, zato more doseči svoj popolni uspeh morda samo, če ga zrežirajo in odigrajo n. pr. hudožestveniki. Našim igralcem in režiserju g. Jožetu Koviču je ostalo precej tuje. Je fina psihološka umetnina za literarne gurmane, ne za široke množice. Ker smo o delu samem objavili glavne značilnosti in oris vsebine že pred premiero, o tem ne bom govoril še enkrat. Naglasim samo, da je režiser ostal na površini in ni mogel ukloniti igralcev v njim zelo tuji čas in svet. Zato so po veliki večini samo igrali — in prav nič več. Čutili so menda celo sami, da gre vse gluho mimo njih in jim je bilo mestoma samim nerodno, da ni so vedeli kaj in kako bi. Prevod je na praviljen očitno po nemškem, sicer ne bi bilo toliko germanizmov in nemških jezikovnih fraz, ki so nesrečno prevedene po besedah, ne po duhu slovensčine. Dvojično zamenjuje včasih nemogoča množina; hroatizmi, kakor »lenčina« itd., dokazujejo, da prevajalec ne čuti več, kaj je slovensko in kaj ni.

Razdelitev vlog ni popolnoma posrežena. Vsaj g. Jože Kovič ne bi smel

igrati dijaka in domačega učitelja Koljeva. Živ krst ni mogel verjeti, da je to 21-leten živahen mladenič, ki osvaja vsa srca. V takega Koljeva se prav gotovo ne bi zaljubili Natalija in Veročka, in menda še Katja ne. Zakaj ne bi bil Koljev rajše n. pr. g. Nakrst in g. J. Kovič Rakitin? Nemogoča je tudi gdč. Starčeva kot služkinja Katja. Zakaj jo tlačiti tja, kamor po desetletnih izkušnjah absolutno ne spada? Neupoštevanje tako trdno dognanih stvari in siljenje v univerzalizem povzroči samo to, da gledališče nima linije in sledi za sijajno zmago v »Okencu« padec v »Nataliji«. In če kritik to ugotovi, ker bi se sicer moral skregati s svojo vestjo, je potem seveda ogenj v strehi in zasluži še pošta nekaj na znamkah. Sicer pa tudi večina ostalih ni mogla prodreti globlje v bistvo vlog. Tako nas n. pr. scena med Boljšincovim (g. Gorinšek) in zdravnikom Špigelskim (g. Pavle Kovič) ni mogla prepričati, da gre zares, dasi je zlasti g. P. Kovič ustvaril v tej svoji vlogi nekaj prav posrečenih momentov. Ga. Savinova je bila na zunaj prav dobra, sicer je pa ostala njena varovanka Veročka večinoma na plitvini. Več tudi globlje zasidranih podrobnosti so ustvarili ga. Dragutinovičeva kot Ištajeva mati, ga. Zakrajškova kot družabnica Bogdanova in g. Crnobori kot nemški vzgojitelj Saaf. Dosti pogumno je pokazal mali Mohor kot sinček

Kolja, dočim je bila vloga sluge Matveja g. Blaža le postranska.

Edina, ki je daleč presegala splošni nivo, je bila gdč. Kraljeva v vlogi Natalije. Doživela je bistvo te od mladosti se poslavljajoče in tihi resignaciji se bližajoče žene po zunanji in notranji podobi. Tudi precej tuje okolje je premagala z notranjo močjo svoje prepričljive oblikovalne sposobnosti. Škoda samo, da režiser ni črtal nekaterih nepotrebnih dolgovestnosti njene vloge (kakor tudi drugih!), ker bi bil sicer efekt lahko mestoma še večji. Za gdč. Kraljevo je pa bil najbolj izresničnost g. Nakrst kot Natalijin prijatelj Rakitin. G. Furijan je pa ustvaril vsaj zunanje močno karakteriziran lik Natalijinega moža Ištajeva in se je proti koncu poglobil tudi notranje. Splošni tempo igre je bil vsaj mestoma prepočasen.

Dr. Mirko Rupel: Slovenski protestantski pisci. Izdala Tiskovna zadruga. Opremil: Ing. arh. Janko Omahen. Natisnila Delniška tiskarna. Cena za broš. izvod Din 150, v platno vezan Din 165, v polsnje vezan Din 175. Knjiga »Slovenski protestantski pisci« je edinstvena v našem slovstvu. Tu so zbrani najznačilnejši primeri slovenske vezane in nevezane besede iz šestnajstega stoletja, odlomki iz spisov začetnikov našega slovstva, zlasti Primoža Trubarja. Skrbni urednik je prevel tudi nemško spisane uvode v posamezne knjige naših protestantskih piscev, tekste, ki kažejo njih narodno-kulturne in verske nazore. Za-

stopani so vsi avtorji iz te dobe, vsak sorazmerno svojemu pomeni za našo tedanje književnost in z besedilom, ki najverneje kaže njegov jezik in slog. Urednik dr. Mirko Rupel je prispeval daljši uvod s pregledom tedanjih zgodovinskih dogodkov in z življenjepisi protestantskih piscev; uvod združuje v lepo celoto izsledke vseh dosedanjih raziskavanj in proučevanj. Za lažje razumevanje izvirnega besedila in prevedenih uvodov je urednik opremil knjigo z obsežnim komentarjem, ki se mu pridruže tudi slovarček manj znanih besed. Vsi izvirni teksti so objavljeni v prvotnem jeziku, vendar pa z današnjim črkopisom. Ta antologija najstarejše slovenske književnosti ne bo rabila samo v študijske namene, marveč jo bo s pridom in užitkom jemal v roke vsak prijatelj in častilec slovenske literature. Brez nje ne bi smela biti nobena naša družinska knjižnica. Založnica je poskrbela, da je ta knjiga edinstvene in neminljive vrednosti dobila dostojno opremo, ki srečno posnema stare slovenske tiske in združuje zgodovinski slog s sodobnim smislom za lepo knjigo. Mirno lahko rečemo, da je knjiga tudi s te strani izreden pojav na slovenskem knjižnem trgu in da najlepše predstavlja našo kulturno tradicijo in obenem umetniško višino naše knjižne opreme. Tudi slike, ki krasi knjigo, izpopolnjujejo nje vsebinsko vrednost in prispevajo svoj delež k njeni lepoti. Knjiga take vrednosti se priporoča sama po sebi!

MARIJ SKALAN:

SEMISIRIS

Roman iz prazgodovine človeštva.

»Čemu naju žališ, hudobnica. Škodoljnost so tvoje besede, ne pomilovane.«

»Ni mi potrebna.«

»Ker ljubimkuješ skrivoma z drugimi.«

»In ti si svetnica,« se je zasmejala Tatana. »Zvestoba se slabo plačuje. Po prihodu divjakinje bodo tudi zveste postale nezveste.«

»Kdo?«

»Ne govorim o tebi. Ti nisi taka.«

»Potem govoriš o Nefteti...«

»Ničesar nisem trdila.«

»Lažeš.«

»Ne prepričaj se ž nio!« je dejala mirno Nefteta. »Ne izplača se.«

»Seveda,« se je razburila Tatana, »mar misliš, da ne vem, kako ti rije po srcu ljubosumnost? Odkar je prišla ona, si vsa spremenjena. Res je, divjaški sad ne more biti trajno tečna hrana, toda prvi grižljaji so sladki. Razvnamejo kri, da po zabi na prošle sladkosti. In ko se vtrudi, kdo ve, po čem zahrepi? Morda

po nečem čisto novem, ne več po starem, izpitem.«

»Nesramna si!« je dejala Sika. »Ne govorim več s teboj. Pojdi, Nefteta, okopajve se!«

»Voda pomiri,« je zlobno dejala Tatana.

»Molči!« je zakričala Sika, prišla Nefteta za roko in jo potegnila za seboj proti ribniku.

»Konec bo Neftetine prevzetnosti,« je dejala Tatana ostalim tovarišicam. »Joj, kako sem srečna, srečna. Prezirala nas je, gledala je na nas kakor na manj vredna bitja, ker je bila prva favoritka. Sedaj jo izpodrine divjakinja Ha-ha-ha...«

Zasmejale so se vse.

»Zakaj je sploh prišla?« je vprašala Iftirama, najmlajša med ljubinkami.

»Ker jo je veliki zahteval kot plen od premaganega kralja. Dogovorjeno je bilo tako: ko bo dovršila hči Ilmagodova šestnaisto leto, jo mora poslati velikemu faraonu, da mu dokaže s krvjo lastne krvi svojo pokornost.«

10

»Je lepa?«

»Pravijo. Sama je nisem videla. Govorila sem s Sorbalisom, ki je bil pri sprejemu.«

»In kakšen je princ, njen brat?«

»Mlad in vitek. Gotovo je še nezkušen in ne pozna življenja v Semisiru. Izplačalo bi se...«

»Kaj?«

»Spoznati ga.«

»Spoznati?«

»In ujeti.«

»Ti!«

»Kaj mi mar. Mlada sem in vroča je moja kri. Naj čakam, da se ohladi in povenodi? Hrepenim po ljubezni, po skruti prepovedani ljubezni. Kako bi bila sladka!«

»Pazi! Ne bodi neprevidna.«

»Ničesar se ne bojim. Nefteta bo zahrepenela po maščevanju, napovedala bo boj divjakinji. Ta boj nas bo razbremenil. Nihče se ne bo brigal za nas. Doživele bomo lepe čase.«

»Misliš?«

»Vem. Saj slutim vse tako razločno, kakor da bi že bilo. Premlada si in premalo časa na dvoru. Tudi takrat, ko je prišla Nefteta, smo imele lepe dneve. Sedaj jih bo še več. Stari skopljeni vratarji so podkupljivi, za darove bi zatisnili štiri

oči, če bi jih imeli, ne samo dve. In na posled, mar ni tako lepo tudi v zelenju, kjer skriva široko listje dva, ki se n... ta!«

»Jaz bi se bala.«

»Sedaj. Pozneje se ne boš. Da, nekoc je bilo drugače. Straže skopljenecv niso pustile ljubimk izpred oči. Dandanes se svobodno sprehajamo, kopamo, zabavamo, hodimo na dvorne prireditve. Semisir se spreminja. In tako je tam zunaj! Tuji, ki prihajajo z vsega sveta, so razrahljali zakone. Bogastvo se steka v Semisiru, kakor voda iz reke v morje teče zlato v srce veda. Najvišje žene in mladenke imajo ljubance in ljubinke niso zveste svojim gospodom. Med nižjimi in sužnjami je še več prostosti. Število mladenk, ki so za dobro plačilo, za razkošje in bogate darove vsakomur na uslugo, narašča vedno bolj. Hamitski trgovci so ustvarili hiše ljubezni za moške in ženske. Lepo je tam zunaj, za obzidjem dvora. Ko me odšlove, pojdem sama ven, da se potopim v valove svobode. To bo življenje, še lepše kakor na dvoru, kjer se moramo skrivati in je vsak trenutek nad nami meč svečenika-darovalca.«

(Se bo nadaljevalo.)

Sokolstvo

Sokol Sv. Trojica v Slov. goricah je vprizoril dne 11. t. m. Golarjevo veseligr »Dve nevesti«, ki je v vsakem pogledu uspela.

Sokolsko društvo v Ljutomeru deluje živahno v vseh svojih oddelkih in odsekih. Telovadba se goji redno, oživel je tudi obrtniški oddelak, ki telovadi dvakrat na teden ter obeta društvu dober naraščaj. Dne 10. in 11. februarja je dramski odsek vprizoril zabavno burko »Turške kumare«, ki je vzbudila obilo dobre volje. Dne 3. in 4. marca smo videli na odru delo domačega avtorja »Rožmarin«. Dasi ima delo težke psihološke hibe in so njegova tri dejanja bolj rahlo povezane slike že dovršenih dogodkov, namesto, da bi se ti razvijali pred nami, je igra posebno v tretji sliki dosegla lep učinek, kar je zasluga nekaterih igralcev in igralk. Zdaj pripravlja dramski odsek Finžgarjevega »Divjega lovca«, ki ga vprizori 24. in 25. t. m. Telovadci se pripravljajo na akademijo, ki bo 28. junija, nakar bo že 7. julija društveni telovadni nastop. V načrtu so tudi trije peš-izleti, prvi bo na binškošni ponedeljek na Cven. Vse nedelje v aprilu se bo vršil prednjaški tečaj, če mogoče okrožni, drugače pa društveni. Za delno odplačilo svojih obveznosti je društvo dobilo manjše brezobrestno posojilo.

Iz življenja Sokolskega društva v Slovenski Bistrici. Sokolsko udejstvovanje v našem kraju je osredotočeno v dveh društvih: v Sokolu in društvu za Sokolski dom. Sokolsko društvo je na zadnjem občnem zboru podalo sliko svojega dela v preteklem letu. Bilo je intenzivno v telovadnem pogledu, idejna stran se je pa pokazala bolj šibko. Ob dobri volji naših sokolskih delavcev se bo tudi ta pomanjkljivost odstranila. Sedanjih prostevni odsek se je znatno razširil in si nadel bogat program za tekoče leto. Telovadni oddelki so se izdatno pomnožili.

Zlasti so si opomogle vrste dece in naraščaja. Delo v telovadnici je intenzivno. Pomladni nastop društva že sedaj kaže na lep krog sodelavcev. Vendar je še dosti mladine, ki je ni zajela sokolska vzgoja. To pomeni občutljiv minus za našo nacionalno stvar. Centralni položaj daje našemu društvu dolžnost, da posveča širjenju sokolske misli v okolišju vsopazno. Agilne sokolske čete v Črešnjevcu, Laporju, Sp. in Zg. Polskavi so zgovorni dokaz, da se je v tej smeri delalo. Naš kmet, temelj naroda in države mora postati nosilec jugoslovanske nacionalne misli. To je naša naloga. Družabni večer društva v začetku februarja je lepo uspela. Želeti bi pa bilo, da bi se ob taki priliki znašlo vse, kar pri nas nacionalno misli. Društvo »Sokolski dom« razpolaga že z lepo imovino v denarju in stavbišču. Letos bo intenzivneje zbiralo prispevke. V načrtu ima prireditve večje tombole.

Sport

Okrožni odbor LNP, službeno. V nedeljo 18. t. m. bodo sledeče tekme: Na igrišču SK Železničarja ob 14.30 prijateljska tekma SK Slavija (Varaždin): SK Železničar. Službujoči odbornik g. Marusik. Tajnik.

SK Železničar, lahkoatletska sekcija. V nedeljo 18. t. m. ob 9.30 dopoldne bo na igrišču na Tržaški cesti važen sestanek, ki je obvezen za vse dolgoletne, seniorje in juniorje razreda B in C (letniki 1916, 1917, 1918 in 1919). Zaradi cross countryja za prvenstvo Maribora, ki bo 25. t. m., pridite vsi in točno! Po sestanku trening. Načelnik.

SK Svoboda, poziva vse igralce prvega in rezervnega moštva, da se sigurno udeležijo treninga, ki bo v četrtek 15. t. m. ob 16.30 na igrišču »Svobode«. Training je strogo obvezen radi nedeljskega gostovanja v Varaždinu!

SK Svoboda v Varaždinu. Mariborska Svoboda bo v nedeljo 18. t. m. gostovala

v Varaždinu ter odigrala proti tamkajšnji Svobodi prijateljsko tekmo.

Tekmovanje za prvenstvo savske banovine v sabljanju bo 24. in 25. t. m. v Zagrebu. Tekmovanja se bodo, kot smo že poročali, udeležili tudi mariborski sabljači, člani Mariborskega akademskega sabljaškega kluba.

Svetovni rekorderji v Planici. SK Ilirija priredi 25. tm. na skakalnici v Planici velike mednarodne skakalne tekme, pri katerih bodo startali skoraj vsi skakalci svetovnega slovesa. Ker je skakalnica največja v Evropi se pričakuje, da se bo postavil nov svetovni rekord v smuškem skakanju.

Še nekaj o tekmi v smuku! Za nedeljo 11. t. m. je bila razpisana tekma v smuku pri Senjorjevem domu. Marsikdo, ki ni imel namena pri teh obupnih snežnih razmerah obiskati Pohorje, se je vendar odločil, da prisostvuje tej važni tekmi, bodisi kot gledalec ali pa se udeležuje kot tekmovalac. Že pred tekmo so se opazile pomanjkljivosti v organizaciji in tem večje je bilo presenečenje tekmovalcev in drugih interesentov po tekmi, ko se je doznalo, da sta, kar je unikum v naših sportnih analizah, vodila

tekmo samo dva funkcionarja, ki pa sta res nad vse požrtvovalno izvršila svojo dolžnost. Zaradi preobremenitve dela pa nista mogla nadomestiti ostalih članov vodstva tekme in tudi ne preprečiti nedostatkov, ki so se pojavili. Grajata je nemarnost vodstva prireditelja, da uprižarja take sportne avanture! Kakor je bilo pričakovati, je sodniški zbor točno po pravih tekmo razveljavil. Take prireditve niso prav nič v korist našega sportnega prestiža. Ne samo da krušijo voljo in požrtvovalnost tekmovalcev, desinteresirajo tudi našo sportno publiko, od katere je naš sport najbolj odvisen. Vodstvo prireditelja bi moralo že enkrat spoznati, da ni več kos takim prireditvam in je neodpušljivo, da se spušča v take eksperimente.

Pečene štorke.

V nekaterih krajih na Poljskem je med kmeti praznovorni običaj, da jedo štorke takrat, če si nekdo želi, da mu žena rodi otroka. Posledica tega je, da so v teh krajih, kjer je bilo nekoč silno mnogo štorke, štorke že docela iztrebljene. Krstne knjige po župniščih pa izkazujejo nenavaden porast...

Mali oglasi

Razno

ISCEM POSTREŽBO IN SOBO s štedilnikom. Naslov pustiti v upravi lista. 1019

PRODAJAM

po znižanih cenah, volovsko meso kg po Din 3 do 5. Mesar Maks Šerbec, Kralja Petra cesta 49, Studenci. 1021

POPRAVILA KLOBUKOV izvršujem čedno, hitro in ceneno - že od Din 20. - naprej. Ana Hobacher, Aleksandrova cesta 11. 821

NE ZASTONJ.

pač pa po zelo nizki ceni na prodaj spalnica, kuhinjska oprema in druge stanovanjske mizarске potrebščine. Mizarstvo, Levstikova 9. 1013

SVETLI PREMOG DIN 37.-

Mejovšek, Tattenbachova ul. 13, Tel. 2457, Karbopaket. 860

Kupim

KUPIM KNJIŽICO

Spodnještajerske ali Posojilnice proti gotovini. Rapid, Gosposka 28. 1022

Prodam

HLEVSKI GNOJ

dobite v vsaki množini pri Trampužu, Razlagova ulica št. 11. 1015

LEPA HIŠA

z gospodarskim poslopiem, 4 do 5 oralov zemlje, na prodaj. Naslov v upravi Večernika. 1010

LES ZA OGRAJE,

hrastove stebre, stolbe itd. prodaja poceni tvrdka Strasschill in Felber, trgovina z lesom, Pristaniška ulica 8. 1003

TEŽAK PARIŠKI VOZ

v zelo dobrem stanju na prodaj. Hoče št. 40. 1092

Ogromno

znižanje cen

Peke

čevljev do Velike noči

Oglejte si nove cene v naših izložbah!!

Službo dobi

ISCEM KROJAŠKEGA VAJENCA ali vajenka za takojšnji nastop. »Elegance«, Meljska cesta. 1014

NATAKARICA (plačilna) stara 25 do 30 let se takoj sprejme v službo. Vprašati v upravi »Večernika«. 997

GOSPODIČNO za blagajno in pisarno sprejemem takoj. Naslov v upravi »Večernika«. 1006

ISCEM perfektno kuharico, ki opravlja tudi mala hišna opravila in marljivo sobarico. Auš, Krčevina, Sernčeva ul. 6. 985

Stanovanje

SOBO IN KUHINJO z opremo oddam. Vicel, Gosposka ulica 5. 991

Sobo odda

ODDAM TAKOJ prazno sobico eni osebi ali zakonskemu paru brez otrok. Koroška cesta 106. 1016

ODDAM SOBO s hrano in posebnim vhomom. Vrbanova ulica 28, pritličje. 1011

KABINET oddam čedni gospodični za Din 100. Koroševa ulica 54, Simonc. 1005

GOSPODA sprejemem v svo oskrbo po nizki ceni. Mlinska ulica 31, drugo dvorišče. 1000

Lokal

LOKAL odam v najem. Slovenska ulica 24. 1001

Kupujte svoje potrebščine pri naših inserentih!

Svilene nogavice brez sila'a

Novost sez je!

So ljubenci mode in boljše družbe prinašamo tudi diagonal črtane za

55 · 45 · 39 · 24 · 20 ·

C. BÜDEFELDI Gosposka ulica